

Jaarverslag 2022

Rekenkamercommissie Waterschap Rivierenland

Colofon

De rekenkamercommissie Waterschap Rivierenland

Samenstelling:

Leden: Wijnand van de Giesen (extern voorzitter)
Bart van der Helm (extern lid; vicevoorzitter)
Edo Gies (extern lid)
Nanette Reitsma (intern lid)
Michiel Alexander de Raaf (intern lid tot 01-04-2022)
Arie van den Herik (intern lid vanaf 01-07-2022)

Secretaris: Koos Kappert
jkappert@chello.nl
06 – 27 52 81 91

Postadres: Postbus 599
4000 AN TIEL

Het Algemeen Bestuur van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) en het Algemeen Bestuur van het Waterschap Rivierenland (WSRL) hebben uit overweging van kwaliteit, continuïteit en efficiency in 2016 besloten om de krachten te bundelen en met twee rekenkamercommissies in een gezamenlijke personele unie vanaf 2017 de leden van het Algemeen Bestuur van beide waterschappen te ondersteunen bij hun werkzaamheden.

Voorwoord

Met veel genoegen bieden wij u het jaarverslag 2022 aan van de Rekenkamercommissie (Rkc) Waterschap Rivierenland (WSRL). Hierin vindt u een verantwoording van de door ons verrichte werkzaamheden en activiteiten en de financiële verantwoording daarover.

Het jaar 2022 was voor de Rkc WSRL een druk jaar met veel onderzoeken. Praktisch alle vergaderingen konden dit jaar gelukkig weer fysiek worden gehouden, zodat de werkzaamheden goed konden worden uitgevoerd.

Begin 2022 is de Rkc gestart met een tweetal onderzoeken, namelijk een onderzoek naar de energieneutraliteit binnen WSRL en een grootschalig gezamenlijk onderzoek voor WSRL en voor HDSR met als onderwerp het droogtebeleid binnen de beide waterschappen.

Ook werd in de eerste helft van het jaar het onderzoek Grote Projecten afgerond en is er een begin gemaakt met twee nieuwe onderzoeken, waarvan de feitelijke uitvoering in 2023 zal plaatsvinden. Het betreft een onderzoek naar de samenwerking in het kader van klimaat adaptief werken en een onderzoek naar het participatieproces dijkversterkingen. Dat laatste onderzoek zullen wij in samenwerking met de rekenkamercommissie HDSR ook voor dat waterschap uitvoeren. Ook hebben we dit jaar meegedaan aan het Doe-mee onderzoek van de Nederlandse Vereniging van Marktonderzoekers.

Al met al hebben wij dit jaar aan een groot aantal onderzoeken gewerkt, wat wij met veel plezier hebben gedaan en dat wij in 2023 graag op dezelfde wijze willen voortzetten.

Wij zijn ervan overtuigd, dat de goede samenwerking met het Algemeen Bestuur (AB) en het Dagelijks Bestuur (DB) als ook met de ambtelijke organisatie zal worden gecontinueerd.

Namens de Rekenkamercommissie WSRL

Mr. Wijnand van de Giessen

Voorzitter

1 Algemeen

In dit verslag treft u de resultaten aan van de werkzaamheden die de Rekenkamercommissie in 2022 heeft uitgevoerd voor het Waterschap Rivierenland.

De leden van de Rkc WSRL zijn in 2022 in totaal elf keer in vergadering bijeen gekomen; de eerste twee vergaderingen nog digitaal en de overige fysiek. Daarnaast was de Rkc aanwezig bij de commissie- en bestuursvergaderingen van het AB ten tijde dat er een onderzoek van de Rkc op de agenda stond.

Bij de start van een nieuw onderzoek wordt het AB via de startnotitie op de hoogte gebracht en vindt er een startgesprek plaats met de secretaris-directeur, de leden van de rekenkamercommissie en onderzoekers van het ingeschakelde onderzoeksbureau. Het doel van zo'n gesprek is om de ambtelijke organisatie te informeren over een nieuw onderzoek dat gaat plaatsvinden, zodat de ambtenaren op de hoogte zijn van eventuele vragen van onderzoekers.

2 Uitgevoerde onderzoeken in 2022

2.1 Onderzoek kosten en risico's Grote Projecten.

Hoewel het grootste deel van het onderzoek Grote Projecten in 2021 is uitgevoerd, vond de formele afhandeling in 2022 plaats. Het onderzoek is behandeld in de commissie waterveiligheid van 7 juni 2022 en de resultaten ervan werden goed ontvangen door de commissie. In aanwezigheid van de Rkc zijn de conclusies besproken.

Eén van de aanbevelingen uit het onderzoek was het organiseren van beeldvormende bijeenkomsten om het AB een beter inzicht te geven in de kostenontwikkelingen van grote projecten. De meningen over deze aanbeveling waren echter verdeeld: sommige AB leden wezen op de reeds overvolle agenda's en andere AB leden wilden wel graag met dergelijke bijeenkomsten de diepte in.

Het onderzoek werd tenslotte als bespreekstuk in het AB van 1 juli 2022 aangenomen. Daarna heeft de rekenkamercommissie het eindrapport op de website gepubliceerd.

2.2 Onderzoek doeltreffendheid en doelmatigheid droogtebeleid zandgronden WSRL en HDSR.

Dit betreft een gezamenlijk onderzoek bij de waterschappen HDSR en WSRL. De rekenkamercommissie wil met dit onderzoek nagaan in hoeverre het beleid en de maatregelen en acties met betrekking tot droogte in de periode 2016-2021 om met watertekort op de zandgronden om te gaan doeltreffend en doelmatig is uitgevoerd bij zowel WSRL als bij HDSR. De Rkc's HDSR & WSRL hebben een startnotitie opgesteld en deze is ter kennisgeving aangeboden aan de beide AB's. In maart/april vond de bureauselectie plaats voor de uitvoering van het onderzoek. Dit resulteerde in een opdrachtverlening aan het bureau Ambient. Het onderzoeksbureau is gestart met het houden van startgesprekken met de directies van beide waterschappen. Daarbij kwam duidelijk naar voren, dat het droogteprobleem een maatschappelijk discussiepunt is. Er zijn afspraken gemaakt over de opbouw van het op te leveren rapport, te weten een deel voor WSRL, één voor HDSR en een gezamenlijk deel met vergelijkingen onderling.

In de zomermaanden heeft het bureau een desk research uitgevoerd binnen beide waterschappen. Na het zomerreces volgden verdiepende interviews met vertegenwoordigers uit de organisatie en een groepsinterview met leden van het Algemeen Bestuur.

Uit gesprekken met AB leden blijkt, dat er grote informatiebehoefte bij hen is over dit onderwerp: zij willen weten waarom bepaalde keuzes worden gemaakt. De bewustwording wordt groter. Ook zien de AB-leden in, dat men afhankelijk is van andere terreinbeheerders / overheden.

De nota van bevindingen is in beide rekenkamercommissies besproken en is na de jaarwisseling voorgelegd aan de organisaties voor ambtelijk hoor- en wederhoor. Daarna volgt

de bestuurlijke nota met conclusies en aanbevelingen die zal worden aangeboden aan de dagelijkse besturen van beide waterschappen voor een bestuurlijke reactie.

2.3 Onderzoek doeltreffendheid en doelmatigheid energieneutraal waterschap in 2030.

De Rkc is gestart met het opstellen van een startnotitie en het uitvoeren van een bureau-selectie. Uit een inschrijving onder vier geselecteerde bureaus werd gekozen voor het bureau CE Delft om dit onderzoek te gaan uitvoeren.

Na het startgesprek met de directie heeft het bureau op basis van de verkregen documenten een desk research uitgevoerd. Daarna volgde een bespreking van de conceptrapportage die vervolgens voor hoor en wederhoor werd voorgelegd aan de ambtelijke organisatie. Vervolgens werden de conclusies en aanbevelingen door de rekenkamercommissie opgesteld en werd het rapport voorgelegd aan het dagelijks bestuur voor een bestuurlijke reactie. Inmiddels is het eindrapport gereed en gepresenteerd aan het Algemeen Bestuur. De behandeling zal plaatsvinden op 31 januari 2023 in de commissie Waterketen. De feitelijke vaststelling zal plaatsvinden in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 24 februari 2023.

2.4 Onderzoek samenwerking in het kader van klimaat adaptief werken.

De rekenkamercommissie is in november 2022 gestart met de voorbereidingen van een onderzoek naar de samenwerking in het kader van klimaat adaptief werken. Met dit onderzoek wil de rekenkamercommissie het AB inzicht verschaffen in de doeltreffendheid en doelmatigheid van de door WSRL aangegane samenwerking met externe partijen in het kader van klimaatadaptatie.

De startnotitie voor dit onderzoek is inmiddels vastgesteld door de rekenkamercommissie en verspreid onder de leden van het AB. De uitvoering van het onderzoek zal plaatsvinden in 2023, met zal vermoedelijk in september/oktober in de commissie van het AB behandeld kunnen worden.

3 Overige activiteiten in 2022

3.1 Doe Mee Onderzoek

De NVRR (Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies) heeft in 2022 een onderzoek georganiseerd bij gemeenten, provincies en waterschappen. Naast WSRL namen vijf andere waterschappen deel aan dit onderzoek.

Er werden aan de waterschappen onder meer vragen gesteld over de wijze waarop het Algemeen Bestuur wordt aangestuurd in het besluitvormingsproces.

Uit de resultaten blijkt dat vooral vanwege het ontbreken van een 'griffie-achtige' rol binnen de waterschappen de vragen in het onderzoek voor het Algemeen Bestuur soms moeilijk te beantwoorden waren.

In de rapportage zijn de antwoorden op de vragen telkens vergeleken met die van de andere deelnemende waterschappen.

3.2 Wet versterking decentrale rekenkamers

Alle waterschappen worden vanaf 01-01-2024 verplicht om een rekenkamer te hebben, met daarin uitsluitend externe leden. De rechtmatigheid van het gevoerde beleid zal een belangrijke taak worden bij de onderzoeken van de rekenkamers. Ook worden in de nieuwe situatie enkele onderzoeksbevoegdheden van de rekenkamers uitgebreid en kan er vanwege het verdwijnen van interne leden een klankbordgroep ingesteld worden die de rekenkamer van advies voorziet, maar geen beslissingsbevoegdheid heeft. Over deze wijzigingen heeft de rekenkamercommissie intern overleg gehad en wordt er momenteel gewerkt aan een nieuwe verordening.

Tevens is afgesproken om de samenwerking tussen WSRL en HDSR te continueren. In de loop van 2023 zal duidelijk worden hoe de rekenkamercommissie van WSRL getransformeerd gaat worden naar een rekenkamer.

3.3 Gemeenschappelijke begeleidingscommissie

Dit jaar hebben er drie gesprekken plaatsgevonden tussen de leden van de begeleidingscommissie en de leden van de rekenkamercommissie. Tijdens die gesprekken is gesproken over de voortgang van de lopende projecten en eventuele knelpunten in de uitvoering. Ook kwamen de gevolgen van de wettelijke aanpassingen voor de rekenkamercommissie aan de orde. Tenslotte zijn personele zaken uitgewisseld zoals de herbenoeming van een lid van de rekenkamercommissie, alsmede de aanstelling van een nieuwe voorzitter per 1-1-2024.

3.4 Gesprek met fractievoorzitters

In februari is de Rkc uitgenodigd om deel te nemen aan het fractievoorzitters overleg. Deze bijeenkomst vond digitaal plaats. Het doel was dat de voorzitter van de Rkc een nadere toelichting zou geven op het door de Rkc uitgevoerde zelf-evaluatie. Helaas was er nauwelijks tijd was om het onderzoek van de Rkc goed te bespreken.

3.5 Gesprek met het directieteam

Op 3 oktober heeft, op verzoek van de rekenkamercommissie, een afvaardiging uit de rekenkamercommissie het directieoverleg bijgewoond. Doel van dat gesprek was om de directie te informeren over de werkwijze van de rekenkamercommissie. Tijdens het gesprek werd vooral ingegaan op de impact van het rekenkameronderzoek. Geconcludeerd werd dat bij het werk van de rekenkamercommissie vooral gekeken moet worden naar onderzoeken die het verschil maken en veelal liggen op het snijvlak van bestuur en organisatie. Ook werden er bij dat gesprek onderwerpen uitgewisseld, die mogelijkerwijze voor onderzoek in aanmerking zouden kunnen komen.

3.6 Gesprekken met de fracties van het AB

Voorafgaande aan de oktober-vergadering van het AB heeft de Rkc WSRL alle fracties uitgenodigd om tijdens zgn. 10-minuten gesprekken kort aan te geven welke onderwerpen er volgens hen op de groslijst zouden moeten worden geplaatst. Deze gesprekken werden zeer op prijs gesteld en de Rkc heeft tijdens die sessies dan ook veel onderwerpen genoteerd en deze verwerkt in het jaarplan Rkc WSRL 2023 dat het AB in oktober 2022 ter beschikking is gesteld.

3.7 Gesprek met de contactpersoon binnen de organisatie

Het team concern control van WSRL heeft een onderzoek uitgevoerd naar de rechtmatigheid van de uitgaven van de rekenkamercommissie. Een aantal zaken zoals afhandeling van de offertes alsmede de juridische positie van de secretaris waren hierbij niet duidelijk geregeld. In een gesprek met de concern controller is inmiddels een en ander gecorrigeerd.

4 Personele bezetting

De rekenkamercommissie WSRL bestaat uit 5 leden, te weten:

- Wijnand van de Giesen (extern voorzitter);
- Bart van der Helm (extern lid, tevens vice-voorzitter);
- Edo Gies (extern lid);
- Nanette Reitsma (intern lid);
- Michiel Alexander de Raaf (intern lid tot 01-04-2022).
- Arie van den Herik (intern lid vanaf 01-07-2022)

De rekenkamercommissie wordt ambtelijk ondersteund door Koos Kappert.

Het interne lid Michiel Alexander de Raaf heeft in het eerste kwartaal van 2022 bedankt voor het lidmaatschap van het Algemeen Bestuur.

Als gevolg daarvan beëindigde ook zijn lidmaatschap van de rekenkamercommissie. Het AB heeft Arie van den Herik per 1-7-2022 aangesteld als opvolger.

Rooster van aftreden externe leden

De zittingstermijn van de externe leden is vier jaar met de mogelijkheid tot een éénmalige verlenging van vier jaar.

Het rooster van aftreden is als volgt:

	1 ^e termijn aftredend per:	2 ^e termijn aftredend per:
Wijnand van de Giessen	1-1-2020	1-1-2024
Bart van der Helm	1-1-2021	1-1-2025
Edo Gies	1-1-2023	1-1-2027

De eerste zittingstermijn van Edo Gies is dit jaar geëindigd. Edo heeft aangegeven voor een tweede periode van vier jaar in aanmerking te willen komen. Zijn herbenoeming is op 25 november 2022 in het AB formeel bekrachtigd.

De tweede termijn van de voorzitter van de Rkc, de heer van de Giessen, loopt per 1-1-2024 af. In 2023 zal de Rkc een werving starten voor de aanstelling van een nieuwe voorzitter.

5 Het budget

Voor de rekenkamercommissie is op jaarbasis een budget van € 70.000,- ter beschikking gesteld. Dit budget is met name bedoeld voor de bijdrage aan ondersteunende bureaus en voor de vergoeding van de voorzitter, externe leden en secretaris van de rekenkamercommissie.

Tabel: Kosten rekenkamercommissie Waterschap Rivierenland

Rkc WSRL	Budget 2022	Realisatie 2022
Bijdrage ondersteunende bureaus	€ 50.250,00	€ 52.163,10
Vergoeding leden inclusief reiskosten	€ 9.000,00	€ 10.762,87
Vergoeding secretaris inclusief reiskosten	€ 9.000,00	€ 10.526,35
Bezoek congressen, lidmaatschap NVRP etc.	€ 1.750,00	€ 1.143,45
Totale kosten 2021	€ 70.000,00	€ 74.595,77

De gerealiseerde kosten zijn in 2022 hoger dan begroot als gevolg van een herziening van de indexering van de vergoedingen aan de leden alsmede meerwerkkosten voor het onderzoek energieneutraal waterschap.